

ספטמבר 2020

דגשים

- 21 מבנים במימון תורמים נהרסו או נתפסו.
- סכנת הריסה קרובה נשקפת לבית ספר שנבנה במימון תורמים.
- כמעט שליש מכל המבנים שנבחרו להריסה או לתפיסה הוחרמו בלא הודעה מראש.
- ב־1 באוקטובר התפרסמה הודעה על הקפאת ההריסות של בתים מאוכלסים בירושלים המזרחית.

שיעור ערבית בבית הספר בראס א־תִין, המצוי בסכנת הריסה. © צילום: משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים

סקירה כללית

בספטמבר הרשויות הישראליות הרסו, אילצו בני אדם להרוס או תפסו 76 מבנים בבעלות פלסטינית, כולם בנימוק של היעדר היתרי בנייה, שלפלסטינים כמעט בלתי אפשרי להשיגם. בשל כך נעקרו 136 בני אדם בסך הכול, והמחיה או הגישה לשירותים של כמעט 300 בני אדם אחרים נפגעו.

מאז ההכרזה על מצב החירום בשל COVID-19 ב־5 במרץ 2020 נהרסו או נתפסו 461 מבנים בבעלות פלסטינית, ו־572 בני אדם נעקרו. זהו גידול של 31% (ביחס לשני הנתונים) לעומת התקופה המקבילה ב־2019, והנתונים הגבוהים ביותר זה ארבע שנים בהקשר זה. בהודעה שמסר ב־10 בספטמבר, קרא המתאם ההומניטרי לשטח הפלסטיני הכבוש, ג'יימי מקגולדריק, לרשויות הישראליות לעצור מיד את ההריסות הלא חוקיות, אשר "הגדילו את צורכיהם ופגעו עוד יותר בחוסנם של פלסטינים, הלכודים מלכתחילה במצב לא נורמלי של כיבוש צבאי ממושך".

21 מכלל המבנים שנהרסו או נתפסו בספטמבר ניתנו כסיוע הומניטרי, ששווי יותר מ־30 אלף אירו; זהו המספר הגדול ביותר של מבני סיוע שנהרסו או נתפסו בחודש יחיד מאז תחילת 2020. נגד חמישה מבנים נוספים במימון תורמים, שעלו יותר מ־40 אלף אירו, נמסרו צווי הריסה או הפסקת עבודה.

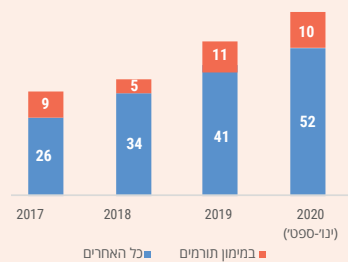
יותר מ־30% מהמבנים שנהרסו או נתפסו בספטמבר פורקו ונתפסו. נוהג זה, שהשימוש בו גובר בשנים האחרונות, מבוסס על תקנות צבאיות המתירות הפקעה לאלתר (בלא הודעה מראש) של מבנים "חדשים" שמפקח מטעם המנהל האזרחי הישראלי מגדיר כמבנים "יבילים". באוגוסט 2020 נוסף לתקנות אלה תיקון המאריך את התקופה שבה ניתן לבצע הפקעה כזו ל־90 יום מרגע התקנת המבנה (לעומת 60 יום קודם לכן).

תשעה מבנים נוספים נהרסו על סמך צו צבאי 1797, המתיר את סילוקו של מבנה שהוקם בלא היתר ונחשב ל"חדש" תוך 96 שעות ממתן "צו סילוק". כלים משפטיים אלה והנהלים הקשורים אליהם מעוררים חשש כבד, משום שהם מונעים או מצמצמים משמעותית את יכולתם של בני האדם הנפגעים לשטוח טענות בפני גוף שיפוט.

15 מכלל המבנים שנבחרו החודש להריסה או לתפיסה (בתים, מתקני מים ותברואה ומחסים לבעלי חיים), לרבות שמונה ממבני הסיוע, היו באזור מסאפר יטא שבנפת חברון, שהוכרז סגור לאימונים צבאיים ישראליים ("שטח אש 918"). בהקשר זה מבקשות הרשויות הישראליות זה שנים לפנות את 1,400 הפלסטינים המתגוררים ב־14 קהילות רועים באזור.

הקהילה הבדואית הפלסטינית ראס א־תִין (כ־200 נפש), בנפת רמאללה, ממוקמת גם היא ב"שטח אש" ומתמודדת עם שורת לחצים, הפועלים יחד ליצור עבור תושביה סביבה כופה וסכנת העברה

מבנים שנהרסו/ נתפסו

נתונים לחודש ספטמבר

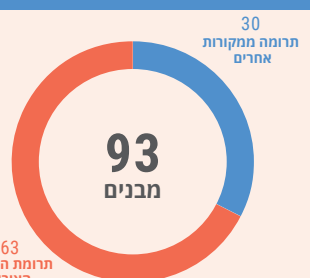
מבנים

17	ירושלים המזרחית
59	שטח C
0	שטח B
0	שטח A

בני אדם

136	נעקרו
287	נפגעו בדרכים אחרות

מבנים שנתרמו ונהרסו או נתפסו בשנת 2020

www.ochaopt.org

משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים בשטח הפלסטיני הכבוש
ת.ד. 38712, ירושלים המזרחית 9138602 | טל': +972 (0)2 582 9962 | פקס: +972 (0)2 582 5841 | ochaopt@un.org

ochaopt@un.org | [facebook.com/ochaopt](https://www.facebook.com/ochaopt)

בכפייה. החודש הרשויות הישראליות פירקו ותפסו פעמיים את גגו של בית ספר במימון תורמים בקהילה, וכן חומרי בניין, כיסאות ושולחנות. בית הספר החל לפעול ב־6 בספטמבר 2020 והוא משרת 50 ילדים פלסטינים, שקודם לכן נאלצו ללכת ברגל למרחק חמישה ק"מ כדי להגיע לבית הספר הקרוב ביותר. המבנה כולו צפוי להיהרס בקרוב, לאחר שבית משפט ישראלי נתן לכך לאחרונה אור ירוק. נכון לעכשיו קיימים צווי הריסה או הפסקת עבודה נגד 52 בתי ספר בשטח C ובירושלים המזרחית.

באירוע מדאיג נוסף, על פי דיווח באמצעי תקשורת ישראליים בספטמבר הקצתה הממשלה הישראלית ל"משרד לענייני התיישבות", שהוקם לא מכבר, כשישה מיליון דולר לצורך סקר שיבדוק בנייה פלסטינית לא מורשית בשטח C. עם זאת, הסמכות למעקב ואכיפת חוק בעניין זה נתונה בידי המנהל האזרחי הישראלי, המקבל מימון בנפרד. לכ־0.6% משטח C תוכניות תכנון שאושרו על ידי המנהל האזרחי הישראלי, ומאפשרות לפלסטינים לבנות בהם באופן חוקי, אך מרבית שטח זה כבר בנוי.

בירושלים המזרחית נהרסו במשך החודש 15 מבנים, שמונה מהם על ידי בעליהם לאחר שהוצאו נגדם צווי הריסה. השנה חלה עלייה משמעותית במספר ההריסות על ידי הבעלים, והן מהוות מחצית מכלל המבנים שנבחרו להריסה בירושלים המזרחית. העלייה מיוחסת לתיקון חקיקה המשיית קנסות בגין כל יום נוסף של שימוש במבנה המיועד להריסה.

ב־1 באוקטובר, בתגובה על צעדים משפטיים שנקט ארגון זכויות אדם, מסרו הרשויות הישראליות שיקפאו את הריסתם של בתים מאוכלסים בירושלים המזרחית בהקשר של המגפה המתמשכת. עם זאת, בהיעדר הקפאה משלימה על הצטברות קנסות, סביר להניח שההריסות על ידי הבעלים יימשכו.

כמו כן בירושלים, בשלוש פסיקות נפרדות שניתנו בספטמבר הורו בתי משפט ישראליים על גירוש של 12 משפחות פלסטיניות מבתיהן בשכונות סילוואן ושייח' ג'ראח, ומסירת הנכסים לעמותות מתנחלים. אחד הגירושים אמור להתבצע עד 5 בנובמבר והיתר במהלך שנת 2021. מעל ראשיהן של יותר ממאתיים משפחות בירושלים המזרחית מרחפת סכנת גירוש בשל תביעות דומות שהוגשו נגדן.

עבור קהילות פלסטיניות רבות ברחבי הגדה המערבית הסביבה הכופה שעמה מתמודדים תושביהן נובעת גם מהרס רכוש על ידי מתנחלים. בתקרית מעוררת דאגה שאירעה ב־17 בספטמבר ליד הכפר בידיא (נפת סלפית) הרסו מתנחלים מבנה חקלאי השייך לחקלאים פלסטינים ועקרו 445 עצי פרי. לדברי מקורות ישראליים, המתנחלים טוענים לבעלות על האדמה ומתכוונים להקים עליה התנחלות חדשה, אף שאין היתרי בנייה או הסכמה רשמית לכך.

נספח א': הריסות/תפיסות/אטימות בגדה המערבית – ספטמבר 2020

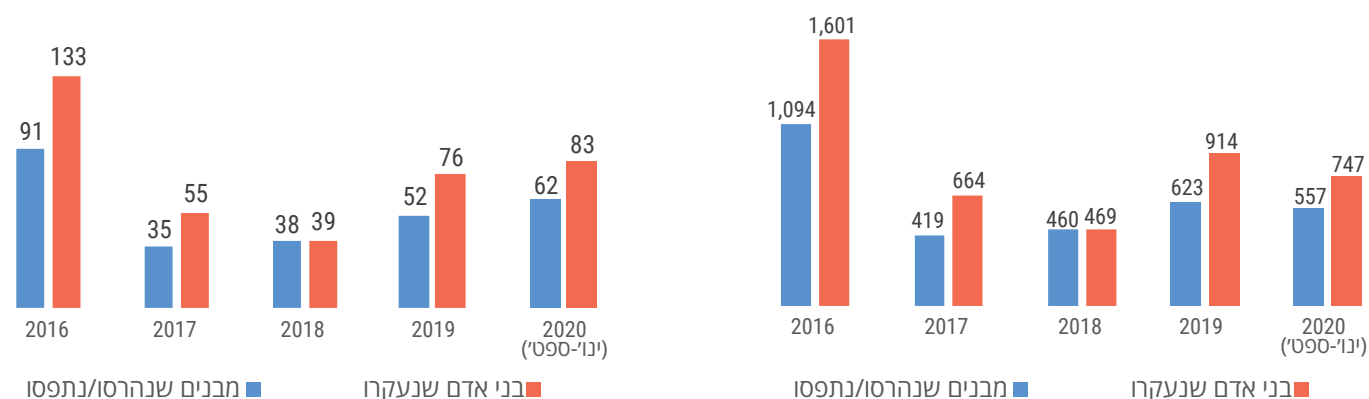
מבנים שנהרסו		בני אדם שנעקרו*		בני אדם שנפגעו**	
יולדים	כולם	יולדים	כולם	יולדים	כולם
17	50	22	87	45	87
59	86	45	200	103	200
76	136	67	287	148	287

* כולל כל בני האדם שהמבנה ששימש כמקום מגורים הרגיל נהרס.

** כולל כל בני האדם שרכוש כלשהו שלהם, מלבד בית מגורים, נהרס. עקורים ונפגעים הן קטגוריות שאינן יכולות להתקיים בו־זמנית לאותו אדם, כלומר מי שנכלל באחת מהן אינם נכללים בשנייה.

מבנים שנהרסו/נתפסו ובני אדם שנעקרו – סך הכול

מבנים שנהרסו/נתפסו ובני אדם שנעקרו – ממוצע חודשי

הריסה/תפיסה של מבנים שנבנו במימון תורמים – ספטמבר 2020

תאריך	קהילה	נפה	סוג מבנה	מספר מבנים	סוג תקרית	עלות מוערכת באירו
30 בספטמבר	פסאיל אליוסטה	יריחו	מבני מגורים, פחון למחיה, פחות המשמש מחסן, גידור	4	תפיסה	5,035
30 בספטמבר	מנטקת שעב אל-בוטום	חברון	מחסה למגורים, בית שימוש נייד	2	הריסה	3,534
30 בספטמבר	חלחול	חברון	בית שימוש	1	תפיסה	1,007
30 בספטמבר	ארכיז	חברון	מבני מגורים	4	הריסה	10,602
29 בספטמבר	חירבת ירחא	טובאס	מחסים למגורים	2	הריסה (צו צבאי 1797)	2,974
29 בספטמבר	עין ארשאש	רמאללה	באר מים	1	הריסה	3,200
24 בספטמבר	כיסאן	בית לחם	מערכת פנלים סולאריים	1	תפיסה	N/A
14 בספטמבר	חברון	חברון	מבנה חקלאי	1	תפיסה	3,483
10 בספטמבר	ראס איתין	רמאללה	גג בית ספר	0*	תפיסה	1,213
6 בספטמבר	ראס איתין	רמאללה	חומרי בניין לבית הספר	0*	תפיסה	1,350
2 בספטמבר	ואדי אסיק	רמאללה	מחסים למגורים	3	תפיסה	666
2 בספטמבר	גינבא	חברון	מחסים למגורים	2	הריסה	2,478
				21		35,542

צווי הריסה או הפסקת עבודה הפוגעים במבנים במימון תורמים – ספטמבר 2020

תאריך	קהילה	נפה	סוג מבנה	מספר מבנים	סוג תקרית	הערכת עלות באירו
בספטמבר 22	עין סמיה	רמאללה	מחסים למגורים	4	צו הפסקת עבודה	11,076
בספטמבר 8	ראס איתין	רמאללה	בית ספר	1	צו הריסה	30,000
סה"כ						41,076

* לפי מערכת המעקב של המשרד לתיאום עניינים הומניטריים, פריטים אלה אינם נספרים כמבנים

מבנים ממומנים מתורמים

